Név: _____

rendfokozat: _____ tábori posta: _____

XXXVIII. évfolyam. 47. szám — Ára 10 fillér. — Celldömölk, 1942 november 22

Kemenesaljа

Megjelenik minden vasárnap reggel
Előfizetési díj egész évre 5 P, fél évre 2.50 P, negyed évre 1.30 P.

POLITIKAI LAP.
Felelős szerkesztő és kiadó: DINKGREVE NANDOR
Postatakarékpénztári csekkszámla 44606.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Celldömölk, Kossuth Lajos-utca 14. szám
Hirdetés díja előre fizetendő.

Zalaegerszeg és Celldömölk között ismét közlekedik a reggeli vonat

A november 2-án életbeléptetett téli vasuti menetrend különösen érzékenyen sujtotta Jánosháza és környékének lakosságát, főként, azért mert a MÁV igazgatósága beszüntette a Zalaegerszegről Celldömölkre 7.00 perckor érkező 7080 számú motorvonatot s emiatt Jánosháza felől ennyan 12 óra 50 perckor lehetett a járás székhelyére beutazni. A nagyfontosságú és egyébként is mindig kihasznált vonat beszüntetése következtében nagyobb, mint 70 diákgyermek november 2-ától kezdve kényszerült volt Dabronczról, Ukáról, Rigacsról, Zalaerdődről, Nemeskeresztúrról és a környező községekből beutazni a jánosházai és környékbeli ügyes bajos emberek szerencsétlenek voltak már az előző napi beutazni Celldömölkre és Szombathelyre a mulaszthatatlan hivatalos ügyeik elintézése céljából.

Természetesen mind Jánosháza nagyközség előljárósága, mind az ottani polgári iskola igazgatósága a vonat beszüntetése után nyomban megmozgatott minden követ, hogy a járás déli községeit sulyosan érintő panasz sürgős orvoslást nyerjen. Alapos indokokkal alátámasztva kérvényeket terjesztettek fel a MÁV igazgatósághoz, amely azonban ezúttal mereven elzárkózott a kívánság teljesítése elől, mégpedig azzal az indoklással, hogy Zalaegerszeg és Celldömölk között napi három vonatpár teljesen elegendő a forgalom lebonyolitására, másodszor pedig, hogy a már életbeléptetett menetrend megbolygatási esetén a Zalavármegyéből Budapest felé menő utasok Celldömölkön elesnek a közvetlen csatlakozás lehetőségétől.

Ilyen körülmények között igazán alapos munka vart mind Vértessy Vilmos szombathelyi MÁV üzletigazgatóra, mind Szabó Károly országgyűlési képviselőre, hogy a MÁV igazgatóságot és a kereskedelmi miniszter is meggyőzzék arról, hogy ezúttal sokkal fontosabb a helyi érdek, mint a zalamegyei közönség érdeke, különösen akkor, amikor ez utóbbiak Tapolcán és Nagykanizsán at ugyis jó összeköttetést nyernek a fővárossal. Az eredmény végül nem is maradt el, mint ahogy azt Vértessy Vilmos MÁV üzletigazgató Szabó Károly, országgyűlési képviselőhöz intézett alábbi levele bizonyítja:

Kedves Karesi!

A folyó évi november hó 2 án életbeléptetett menetrendváltozás során a Szombathely és Budapest között közlekedő 1807 számu gyorsvonat egyelőre elmaradt. A zalaegerszeg—celldömölki vonal utasai e naptól kezdve csak úgy nyerhettek Budapestre kedvező csatlakozást hogy a 7430 szamu vonat helyett a 7032 számu vonatot jelöltek ki napontai közlekedésre, mely vonat Celldömölkön közvetlen csatlakozást kapott a Szombathelyről Győrbe 12 órakor induló 1313 A. számu vonathoz. E vonatnak nemcsak Győrön, at volt közvetlen csatlakozása, hanem Bobán is közvetlen csatlakozása van Székesfehérvár irányban az 1813 szamu vonathoz.

Amennyire megfelelő volt a Budapestre utazók szempontjából a 7432 szamu vonat, éppen olyan hátrányos volt az iskolásgyermekek és helyi érdekeltségekre nézve, mert ez a változás megszüntette annak a lehetőségét, hogy reggel Jánosháza és Celldömölk állomasokra utazhassanak.

Csak hosszas sürgős ostrom és utánjárassal volt kereszül vihető az ünnap is szorgalmazott vonatváltozás. Éppen ebben a percben kaptam a felettes igazgatóságomtól az értesítést, hogy csütörtöktől kezdve Zalaegerszegtől Celldömölkig a 7432 számú vonat helyett a 7430 számú vonatot kell közlekedetni. Nagyon köszönöm neked, hogy ennek a fontos vonatnak a forgalomba helyezése érdekében hathatós befolyásoddal a miniszterium tan is közbenjárni szíves voltál. Ezért örömmel szolgál, hogy ezt, a kerületedre is nagy mértékben megnyugtató, jó hírt veled közölhetem és arra kérlek, hogy az érdeklődést, köztük Jánosháza nagyközség előljáróságát és a jánosházai polgári iskola vezetőséget is erről mielőbb tájékoztatni szíveskedjél.

Rokoni szeretettel köszönt:

Vértessy Vilmos sk.
miniszteri tanácsos,
MÁV üzlet igazgató.

A 7430 számu vonat csütörtök reggeltől kezdve megindult s az pontosan 7 órakor érkezik Celldömölkre. Ugyanekkor megszünt a Celldömölkre 12 óra 50 perckor érkező 7432 szamu vonat, ez azonban a helyi szempontból igazán nem bir nagy jelentőséggel. Ezuttal a helyi érdek sokkal fontosabb volt minden más szempontok s hogy ez érvényre juthatott, magunk részéről is hálás köszönetet mondunk mind Vértessy Vilmos üzletigazgatónak, mind Szabó Károly országgyűlési képviselőnek.

Adatok a Szinyei Merse-család kemenesaljai származásához

Kevesen tudják manapság már Kemenesalján, hogy még az árpádházkorabeli királyaink idejében a Merse név keresztnév volt és csak a XIV. század vége felé változott át lassan családnévvé s hogy a mostani magyar vallás- és közoktatásügyi miniszter, Szinyei Merse Jenő őseinek bölcsője 700 évvel ezelőtt meg Kemenesalján, nevezetesen Merseváti községben ringott. Kemenesalján a Merse név közvetlenül a tatárjárás után bukkant elő, ezért nyugodtan állíthatjuk, hogy ez a Merse megelőzően a karakói várispánság egyik tisztviselője, tekintélyesebb várjobbágya volt, aki a várföldek felbomlásakor megnemesült, az addig általa használt földterületet saját tulajdonába vette és ott nevet adott az általa alapitott, ma is virágzó községnek.

Merse nevével először egy 1252-ben kelt oklevélben találkozunk (Pannonhalmi levéltár). Ugyanis az akkori dömölki apát, Jakab tulajdonjogot formált Kamond határában jó három ekényi (360 kat. hold) földre, kaszálóra és a Marcalon vízjogra, amelyeket viszont ekkor Pápa fia Márton tartott hatalmasul elfoglalva. Jakab apát végül perre vitte az ügyet s ennek az lett a következménye, hogy IV. Béla király és több magasrangu főúr közbenjárására Roland nádor előtt Pozsonyban a két fél kiegyezett olyképen, hogy Kamond és a hozzátartozó jószágok visszamennek ingyen az apát birtokába, de az ott élő jobbágyokért (22) az apát tartozik a helyi viszonyoknak megfelelő árat fizetni. Pozsonyban, az oklevél szerint, az apáttal szomszédbirtokos Merse két fia: Gergely és Fábián tanuskodott Jakab apát igaza mellett.

Három másik oklevélből (Nemzeti Muzeum) rájövünk arra, hogy az említett I. Mersének volt egy testvére: Benedek, ennek pedig két fia: II. Merse és I. Miklós, akik mindannyian kiváló harcosok lettek, mert Benedeket IV. Béla király Lipcsevárában 1258 ban kelt adományával egy Ugró-Ugh nevű birtokkal ajándékozta meg, viszont a két fia: II. Merse és I. Miklós Bulgáriában tüntették ki magukat, volt a Corona melletti csatában Miklós el is esett, II. Merse pedig súlyosan megsebesült, amiért 1262 ben királyi adományba nyerte Abaúj vármegyében a Nagy és Kisszinye folyók között fekvő Szinyefalva, Ujfalu és Jernye helységeket. II. Merse négy fia: Miklós, Péter, Domokos és III. Merse 1320 ban osztoztak meg a szepesi káptalan előtt az adományba nyert helységek határán. III. Merse egyenesagu utódai vették fel később véglegesen a Merse családnevet, mígnem közülük Merse György kir. udvarnok, a lateráni szent palota grófja, aranysarkantyus vitéz és a királyi nagyobb kancellária pecsétjének őre, valamint István, Kristóf, Miklós és Erzsébet nevű testvérei 1602-ben Rudolf királytól régi nemesi cimerükre megerősítést nyertek s azóta utódaik viselik mind a mai napig a Szinyei Merse családnevet.

A Szinyei Merse-család kemenesaljai származásához semmi kétség nem férhet. Az 1252-ben kelt oklevél szerint I. Merse fiai: Gergely és Fábián szomszédbirtokosok voltak Jakab apáttal, mintahogy a dömölki apátság marcalmenti földjei még ma is szomszédosak Merse község határával. Az Abaúj vármegyébe átszármazott II. Merse édesapját, Benedeket megelőzően 1258-ban IV. Béla király egy Ugró-Ugh nevű birtokkal ajándékozta meg, már pedig amint tudjuk, Ugh helység

még a XV—XVI. században Mersétől északra, Vönöck és Magasi községek között feküdt s annak helyét és emlékét jelenleg népiesen a «zugi dülő» őrzi.

V. S.

Az öt holdnál kisebb zsidóingatlanok sürgős átengedésre kötelezése

Ismeretes a kormánynak az a törekvése, amely arra irányul, hogy a zsidók tulajdonában levő ingatlanokat mielőbb keresztény kezekbe juttassa. Az 5 holdnál nagyobb zsidóingatlanok átengedésre kötelezés utján való átvétele maris gyors ütemben folyik. Az 5 holdnál kisebb zsidóingatlanok összes területe alig 24.000 kat. hold, viszont tulajdonosainak száma több mint 14.000. Erre tekintettel a gyorsabb átváltás érdekében a kormány lehetővé tette, hogy az ilyen kisebb ingatlanokat a zsidók meghatározott idő alatt eladhassák. Bár ez a határidő csak folyó év december hó 9. napján jár le, a földmüvelésügyi miniszter most kiadott rendelete maris gondoskodik arról, hogy ha az ingatlanokat az említett napig el nem adják a zsidók, az ingatlanok közhatalmi utón vétessenek ki a kezükből.

A rendeletek szerint az el nem adott ingatlanokat december hó 15 napjáig a községi elöljáróságnál be kell jelenteni. Ha az ingatlant nem jelentik be, a községi elöljáróság a bejelentésről hivatalból gondoskodik s a mulasztó ellen büntető feljelentést tesz. Hasonlóképpen jár el a községi elöljáróság akkor is, ha a zsidók az ingatlanok megművelését elhanyagolják.

A községi elöljáróságok a bejelentés alapján december 31-ig kötelesek kitölteni a véghatározat hozatalához szükséges tervezeteket és nyomtatványokat. A községi elöljáróságok által felterjesztett adatok alapján a földmüvelésügyi miniszter átengedésre kötelező határozatának meghozatala után az ingatlanokat a községi elöljáróságok haladéktalanul birtokba veszik s azt a felhasználás céljára OMCSA helyi szervezeteinek, tehát általában a közjóléti Szövetkezeteknek adják át. A Közjóléti Szövetkezetek az ingatlanokat a hadiözvegy és hadiárva, hadirokkant és hadigondozott fölmivesek elsőbbségben részesítésével a sokgyermekes falusi családok földhozjuttatására és megélhetésük megalapozására, valamint községi és egyéb közjóléti célokra használják fel.

Póruljárt türjei batyuzó. A celldömölki csendőrség kedden este a vasutállomáson letartóztatta Neszler Zsigmondné türjei asszonyt, aki néhány feltűnően gyanus csomaggal Budapestre akart utazni. A csomagok átvizsgálásánál kiderült, hogy azokban 14 kg zsírszalonna és 18 kg sertéshús volt. Ezeket a csendőrség elkobozta és Neszlerné ellen megtette a feljelentést.

Hirdetéseket felveszünk

A kormány felemelte a hadisegélyeket

Az általános drágulás következtében, a régebben megállapított hadisegélyek értéke csökkent, azért azt a kormány újból rendezte.

Mivel a rendelet három kategóriába sorozza a hadisegélyeket, a bennünket érdeklő részt ismertetjük:

Hadisegélyre csak annak van igénye, akinek eltartója katonai (munka) szolgálatra bevonult. E jogcím mellett azonban, — mint a multban is — a hadisegély csak akkor folyósítható, ha az alábbi három feltétel fennáll.

Az első feltétel, hogy a bevonult személy a honvédség nemhivatásos állományához tartozzék és valóságos szakaszvezetőnél magasabb rendfokozata ne legyen. A második feltétel, hogy a hozzátartozó eltartásáról már a katonai szolgálat előtt is a bevonult ellett, hogy gondoskodjék, vagy ha a bevonult a szolgálat alatt jut olyan helyzetbe, hogy eltartásáról a bevonultnak kellene gondoskodnia. Végül a harmadik feltétel, hogy az eltartó bevonulása következtében a hozzátartozó megélhetése nem látszik biztosítottnak. Ezt az utolsó feltételt az átlagos havi jövedelem, azaz vagyoni cenzus alapján határozza meg a rendelet.

Ki után lehet kérni, illetve ki kaphat hadisegélyt?

Hadisegélyt kaphatnak a bevonult hozzátartozói. Ily hozzátartozónak számít:

a) feleség;

b) a törvényes, törvényesített, örökbefogadott, mostoha vagy nevelt gyermek;

c) szülő, nagyszülő, mostoha, örökbefogadó vagy nevelőszülő, após, anyós;

d) unoka;

e) testvér, mostohatestvér és a testvérnek teljesen árva vagy félárva gyermeke;

f) házasságon kívül született gyermek;

g) házasságon kívül született s hadisegélyben részesülő gyermeknek anyja;

h) a honvédelmi miniszter által kivételes méltányosságból idesorolt az a személy, akinek eltartása a bevonultat szerződés vagy birói, illetve egyéb hatósági határozat kötelezi.

Gyermeknek, testvérnek és unokának — amennyiben munkaképesek — a hadisegély csak a 16. életévig jár. Bizonyos esetekben azonban ezen időn tul is lehet részükre hadisegélyt kérni. Mégpedig:

a) 18 éves korig, ha a gyermek, testvér vagy unoka középiskolai tanulmányt folytat, vagy ipari, kereskedelmi, gazdasági tanoncképzés alatt áll.

b) 24 éves korig, ha a gyermek, testvér vagy unoka egyetemi vagy főiskolai tanulmányokat folytat.

Ha azonban a gyermek, testvér vagy unoka tartósan teljes munka és keresetképtelenséget okozó betegségben vagy fogyatkozásban szenved, ily esetben a fentemlitett korhatáron tul is részesülhet hadisegélyben.

Milyen jövedelem esetén jár a hadisegély?

Az uj rendelet a jövedelmi értékhatárt, a cenzust 20—20 pengővel felemelte. Emellett igen szociális és a munkát értékelő, rendelkezést tartalmaz az uj rendelet, amennyiben kimondja ha a bevonult hozzátartozója eltartójának a bevonulása után munkát vállal, ennek a keresetnek csak 50 százalékát szabad figyelembe venni a vagyoni cenzus megállapításánál. A rendelet lehetővé teszi, hogy kivételes méltányosságból olyan hozzátartozó is kérhet hadisegélyt, akinek ugyan több a jövedelme a rendeletben előirtnál, de tartós betegség vagy más sorscsapás indokolttá teszi a segélyezést.

Az ilyen kérelmek felett a lakóhely szerint illetékes elöljáróság indokolt előterjesztése alapján a honvédelmi miniszter dönt.

Kiknek milyen összegü hadisegély jár?

A segélyre való rászorultság megállapítása után naptári hónaponként a következő segélyösszegeket folyósitják:

12.000 lakosnál kisebb létszámu községekben: önálló iparos, önálló kereskedő vagy középiskolát végzett bevonult felesége 40 P, egyéb bevonult felesége 30 P.

A többi hozzátartozó a harmadik gyermekig bezárólag 15 P, 20 P, 25 P.

A negyedik és minden további gyermek, unoka 25 P, 30 P, 35 P.

Önálló iparos, önálló kereskedő vagy középiskola 4 osztályát végzett bevonult teherben lévő felesége, terhességének ötödik hónapjától, a szülés utáni negyedik hónap végéig 60 P.

Egyéb bevonult teherben lévő felesége, terhességének ötödik hónapjától, a szülés utáni negyedik hónap végéig 45 P.

Beteg 16 éven felüli hozzátartozó 22·50 P.

Nem részesülhet hadisegélyben az, aki vonakodik munkát vállalni vagy a neki felajánlott munkát indokolatlanul visszautasítja, illetve munkakerülő életet folytat vagy akit a biróság mint közösségre ártalmas személyt elitél.

Ki és hol kérheti a hadisegélyt

A hadbavonult csapatparancsnokánál terjesztheti elő a kérelmet. Ha ezt a bevonuló elmulasztotta vagy a jogalap a bevonulás utáni időben következik be, az érdekelt hozzátartozó a lakóhelyén is kérheti a hadisegély megállapitását és pedig a községi elöljáróságnál. Ezek a hatóságok birálják el egyben a kérelmet és intézkednek a hadisegély folyósitása iránt is.

Minden segélykérelem elvileg csak egyszer adható elő, újabb kérelemnek csak akkor van helye, ha az érdekelt hozzátartozó viszonyaiban változás állott elő. Például: a jövedelem a vagyoni cenzus alá süllyedt, vagy gyermek született, stb.

A kérelem előterjesztése céljából a csapathadigondozó tisztet vagy a helyi Bajtársi Szolgálatot is igénybe lehet venni.

Mikortól meddig jár a segély?

A megállapitott segély a bevonulás hónapjának első napjától jár és a bevonult leszerelését követő második hónap végével szünik meg. Annak a bevonultnak hozzátartozója, aki a huzamos katonai szolgálat folytán anyagiakban jelentős kárt szenvedett, a leszerelés után még 8 honapig megkaphatja a segélyt, de csak akkor, ha a különös rászorultságát megfelelően igazolja. Az ily kérelmet ugyancsak az illetékes községi elöljáróságnál kell előterjeszteni, annak elbirálása azonban a honvédelmi miniszter hatáskörébe tartozik.

A hősi halált haltak, továbbá a szolgálatban okszerü kapcsolatban szerzett betegség vagy sérülés folytán a szolgálat megszünése előtt meghalt személynek hozzátartozói egy évig, a hadifogságba jutottak és eltünt-ek hozzátartozói pedig a háboru után 3 évig kaphatják a hadisegélyt.

A rendelet azt a lehetőséget biztosítja, hogy az eltüntek és a hadifogságba jutottak hozzátartozói a hadigondozási igénymegállapitást is kérhetik. Ebben az esetben a hadisegély egyidejü beszüntetése mellett a megfelelő hadigondozási pénzellátást ideiglenesen folyósitják mindaddig, amig az eltünt vagy fogságba jutott életbenlétéről értesítés nem érkezik.

Ha az eltűntet vagy hadifogságba jutottat holttá nyilvánítják, a hadigondozási pénzellátást folytatólag, illetve végleges en folyósítják.

Azok a hozzátartozók, akiknek a hadisegélyre való igényjogosultsága a fenti tájékoztató szerint nem áll fenn, ily irányu kérelmekkel ne ostromolják a háborus viszonyok miatt egyébként is tulterhelt közigazgatási hatóságokat és katonai parancsnokságokat.

A közel és távolkeleti háborus helyzet

Spanyol Marokkóban, Algériában és Tunisban partrajutott angolszász csapatok helyzete egy csöppetsem kecsegtető. Miért? Mert amerikától egyszerre a lamoktól 6—8000 Angliától 2-3000 kilométerre távolodtak el a tengelyhatalmak. Németország, Olaszország éberen vigyáznak arra, hogy tengeralattjárókkal, repülőkkel ezt a hosszu tengeri utat megtenni akaró utánpótlást mindenféle zavarják, az utánpótlást szállitó hajókat a tenger alá szállitsák, drága rakományukkal — együtt. Meg van hozza a lehetőségük, de az erejük is. Az olyan nagy zajjal és főleg egyes francia tábornokok árulásával partra tett angolszász csapatok alighanem szoros harapófogóba kerülhet, drágán fizetik meg ezt a kirandulast. Mar is több, mint 400.000 tonna hajóterük fekszik a tenger fenekén ezeken a partraszállott helyeken, a tenger alá került igen sok és nagy értékű, szinte pótolhatatlan hajóegység, sokesetben katonaság, rakomanyal együtt.

Ami pedig Tunisszt, ezt a Francia gyarmatot illeti, az ottani helyzetet pillanatnyilag meg nem lehet tisztan látni. A hadijelentések szerint az angolszász csapatok állitólag itt is partraszálltak volna, az azonban bizonyos, hogy Tunis egyik legnagyobb, legfontosabb kikötővárosát Bizertat, a tengelycsapatok tartják kezükben szilárdan. Bizerta és Tunis Földközitengeri kikötőit aki birtokolja, az itt az ur, mar pedig mindkettőt a tengely csapatai birtokolják. Szicilia-Bizerta és Tunisz tenge ki kötők között a tengerszoros alig ezaztven kilométer, ennek az az előnye, hogy az utánpótlás nem nehéz. Aki ezt a tengerszorost birja, a Földközitengeri forgalmat kette hasitja. Az angolok sem a szuezi csatornat, sem Malta szigetét nem erhetik el a csatornon keresztül.

Rommel tábornagy a sivatagi harcok nagymesztere minden alkalmas kitér a nagyobb összetüzés elől. Ő tudja miértt Ismerjük az ő taktikáját. Nem most vonul vissza először, [illegible] a hatedik visszavonulását hajtja végre a le[illegible] ugyanannyiszor szembenállóit ellenfelét. Röviden majd bamulatba esik az angolszász világ, amikor az angol hadsereg az elláto központjaitól lassan 800-1000 kilométerre eltavolodott tömegesen törve látja, mint latta ezelőtt nyolc hónappal; amikor ugyanaz volt a helyzet, mint ma.

A legnagyobb bizalommal nézhetünk a közeli nagy Csaszocsapások elé ezen a harcteren.

Ami pedig a távolkeleti harcteret illeti, a japanok ugyanesak eiraztak legutóbbi nagy csatakban az amerikaiakat a Salamonszigeti Guadalcanál körüli harcokban. Ugy a tengeren, mint a szigeteken rettenető vereséget szenvedtek az amerikai csapatok szállitó hajokban, hadihajókban, repülőgépekben és főleg emberben. A sokat emlegetett salamonszigeteket nem árt, ha olvasóink közelebbről is megismerik:

Bár a Salamon szigetek Uj-Guineatól csupán 600 kilométernyi távolságra terülnek el, a világ legkevésbé ismert vidékeihez tartoznak Eddig csak alkalmi hajóforgalma volt s a iz 300 fehér ember —ültetvényesek, kereskedők vagy hittérítők-telepedett meg rajtuk. Most a japán tengeri erők előnyomulásával kapcsolatban kerültek a világ érdeklődésének központjába.

A Salamon szigeteket a spanyolok fedezték fel. Az uj szigetcsoport hosszu ideig a feledés homályába került mig 1767-ben a francia Bougainville imét felfedezte őket. A 19. század végéig senki sem törődött velük. Anglia ügyelme 1884 végén terelődött a Salamon szigetekre, amikor Németország a Bismarck szigetcsoportot és Uj-Guineát birtokába vette. A még szabad Salamon szigeteken Németország és Anglia ugy osztozkodtak meg, hogy a Bismarck szigetcsoporthoz közel fekvő néhany sziget német fennhatóság ala került, a többi pedig Anglianak jutott. Amikor 1899-ben a Samoa szigetcsoportot Németország és az Egyesült Államok ugyanak között felosztottak, néhany sziget angol birtokba ment át. Buka és Bougainville német kézen maradtak. 1920-ban ez a két sziget ausztráliai a többi sziget pedig brit koronatartomany lett.

A Salamon szigetek területe 44.000 négyzetkilométer, tehát valamivel nagyobb Svájcnál. Azokhoz a hatalmas szigetcsoporthoz tartoznak, amelyek a Bismarck szigetcsoporttól az Uj-Hebridákig terjednek. A Salamon szigetek és Ausztrália közötti legrövidebb távolság 1500 kilométer. Eredetileg Uj-Guineával allottak összefüggésben. A szigetcsoport hét nagyobb és számos apró szigetből áll. A legjelentősebb szigetek Bougainville 10.000, Guadalcanar amelyről mostanában a Japan hadi[illegible] szó esik és Malaita kü ön-külön 6500, Choiseul és Isabel 5850, Bauro 3100 négyzetkilométernyi területtel.

A szigeteken sok a kialudt vulkán meleg forras és gyakoriak a földrengések. Bougainville szigetén még két működésben levő vulkán található. Majdnem minden sziget előtt korallszirtek emelkednek, melyek a szigetekre hajókkal való megközelitését roppant megnehezitik. Az Isabelszirt 200 kilométer hosszu, a szigetek és korallszirt között a tenger 800 méter mély. A Buka és Bougainville közötti szorosban helyenkint 3 méternél nem mélyebb a tenger, azért a szigetek megközelitése nehézségekkel jár, a belsőjükbe való behatolás is rendkivül nehézkes. A partok meredeken emelkednek ki a tengerből s a vulkánkupok igen magasak.

A forróövi klima áthatolhatatlan őserdők kifejlődését segitette elő, ami a szigetek felkutatását nagyon megnehezíti. A bennszülöttek törtetlen vadsága szinten elrettentően hatott a fehér telepesekre. A mult világháboru előtt német kézen levő szigetek lakói melanéziai pipuak voltak. A többi szigeteken erős a polinéziai keveredés. Az őslakók hatalmas termetűek, gyakorlottak a fegyverforgatásban s rendkivüli öntudatosak.

A Salamon szigetek jelentősége abban áll, hogy egy észak felől támadó hatalom szempontjából fontos támaszpontot képeznek a tengeri és légiflotta számára, ahonnét Ausztrália keleti part ait, a keletre fekvő polinéziai szigetcsoportot, sőt a delre fekvő Uj Zéland és az Amerika és Ausztrália közötti hajóutak ellen nyilik támadásra lehetőség.

HIREK

Pro Patria

Pongrácz István 33 éves celldömölki m. kir. távirdafelvigyázó a hazáért és a kereszténységért folytatott küzdelemben október 24-én valahol a Don partján hősi halalt halt. A polgári életben is törekvő, szorgalmas derék honvédet özvegye, kis lánya, szülei és restvérei gyászolják.

Katonai kitüntetés. Káldi István celldömölki m. kir. honvédzászlós, vitéz Káldi János községi rendőr fia akit már korábban a keleti harcteren teljesített kiváló érdemeiért a magyar kiseszüst vitézségi éremmel kitüntettek, most elnyerte a német II. osztályu vaskeresztet is. Ugy látszik a derék földink kötelességteljesítésben és önfeláldozásban méltó utódai még a mult háborúban vitézül harczolt édesapjának.

Tiszti előléptetések. A Kormányzó Ur Őfőméltósága a legutóbbi napi parancsának egyikében főhadnaggyá léptette elő az orosz harcteren hősi halalt halt Talander Miklós celldömölki hadnagyot. Ugyanekkor jól megérdemelt előléptetésben részesült Csordás Ferenc vönöcki illetőségű zászlós is, aki a par hősttel ezelőtt elnyert Szigum Landir mellé megkapta most a hadnagyi csillagokat is.

Hogyan lehet a szappannal takarékoskodni? Kézmosásra használjunk kizárólag erősen tisztitó kezmosószert a 100 éves Haidekker gyártól. Haztartásban, műhelyben irodában nem nélkülözhető. Minden üzlet árusitja. Ügyeljünk a Haidekker névre.

A gazdagság ára:

mindössze 3 P. Ennyibe kerül a magyar királyi jótékonycélu állami sorsjáték egy egész sorsjegye és 1.50 P be egy fél A húzás már közeledik, december 4-én! A sorsjegy kapható minden sorsjegyfőárusitónál valamint az összes dohánytőzsdékben.

Orosz földön.

Mes-ze videk dombbal, völgyek,
Rónasággal telve . .
Mig az ember szeme nézi
El is fared nele.
Kopár mezők . . Elmenekült
Ezekről az élet . . .
S a rögökből titkos hangon
Szolnak századévek . . .
Itt, ahol most magyar honvéd
Sziklaként áll vartan,
Arpád apánk is járhatott
Hoparipa hátáu . . ?
A vegtelen puszta-ság is
Erről mond meséket
köszönti az ősi földön
Ősi nemzedéket.
Horthy Miklós katonai
Történelmet irnak .
S magyar agyuk golyójával
Üzennek Sztalinnak:
Megüzenik, hogy e földön
Nem lesz többé atok:
»Népbiztosok, bolsi urak!
Itt vége-órátok!
Verrel megirt történelem
Lesz e harcnak vége
S a csillagtok porba hull majd
S igy lesz szent a béke!«

BERTALAN SANDOR zls.

Esküvő. Nagy Kálmán Máv. forgalmi napidijas, varosunk szülötte, az elmult vasárnap déli 12 órakor vezette oltárhoz a kispesti ev. templomban Tóth Mariát.

Bucsuzó Mindazon jóbarátaimtól akarorimtol és ismerőseimtől akiktől az idő rövisége folytán elbucsuzni nem tudtam ezuton mondok Isten hozzádot Vasvölgyi Sándor Máv. mozdonyvezető Soproni.

Uj tanár Jánosházán. A vallás és közoktatásügyi miniszter Szabó Géza okleveles tanárt kirendelte a jánosházai polgári iskolához helyettes tanári minőségben.

Röviduan kivilágitják Celldömölk utcáit. A Vasmegyei Elektromos Müvek Rt. igazgatósága ugy látszik felfelé megmozgatott minden követ, mert az illetézes hatóság megengedte, hogy este 11 óráig Celldömölk utcái tompított lénnyel kivilagithatók legyenek. A lámpaernyők egy kéznapon belül elkészülnek és ha azokat felszerelik, utana nyomban lesz utcai világitás és pedig nem is annyira a járókelők, mint inkább csak a VEMR örömére, mert hát a fény tompított lesz, de az árammérő órák valószinű teljes fogyasztast mutatnak majd a nagyközség számláján.

Katolikus egyházi élet

A celldömölki egyházközség jövő évi költségvetését november 23-án délután öt órakor állítja össze az egyházközségi tanács. Az egyházközségi képviselőtestület november 27 én délután 5 órakor a Katolikus Házban rendes közgyűlést tart. A tárgysorozaton a jövő évi költségvetés megállapítása és a temető szabályzatának elkészítése szerepel.

A hősi halált halt Pongrácz István távirdafelvigyázó lelki üdvéért az apátsági templomban november 25-én reggel negyed 8 órakor lesz a plébániai engesztelő szentmise Liberával.

Harctéren küzdő katonáink részére karácsonyra szeretetcsomagokat küldünk. A csomagokban a nőegyesületek tagjai által kötött meleg ruha, hósapka vagy fülvédő és érmelegítő, imakönyv, szentkép, dohány tolmácsolja az itthon levők ragaszkodó szeretetét hős katonaink iránt.

Szent Erzsébet ünnepét mély áteléssel ünnepeltük meg Celldömölkön. Emlékezetünkbe idéztük az Árpádok véréből sarjadt királyleánynak jócselekedetekben gazdag életet. Magyarországi Szent Erzsébet alakja hétszáz év távlatából úgy emelkedik az emberek elé, mint az idegen földbe ültetett magyar jóság kivirágzása. Minden eléphető módon tépázta környezete, de Erzsébetnek áldott magyar lelke tavaszi pompával bontogatta a jóság szirmait. A magyar lovagiasság női megtestesítője a Rózsák Asszonya lett Huszonnégy évre terjedő élete elegendő volt neki arra, hogy az emberiség legkiválóbb képviselői: a szentek közé emelkedjék. Arasznyi életével csodaszép szoborba öntötte a kereszténységnek egyik alapvető tanítását: aki igazán szereti az Istent, az szereti a felebarátjait is.

Az elemi leányiskola tanulói november 15 én vasárnap délután a iniskola nagytermében zsúfolt nézőtér előtt adtak elő Szent Erzsébet tiszteletére rendezett játékukat. Kis szent Erzsébet áldozata című szinpadi jelenetben Flasch Évi IV. o. tanuló a gyermeki lélek magával ragadó közvetlenségével személyesítette meg Szent Erzsébet alakját. Hatásos volt az élőkép gyönyörű Jézuskájával, Horváth Ágikával és két édes kis angyalkájával, Varga Máriával és Kiss Anikóval. — A műsor második részében Hamupipőke mesés történetét játszották el ügyesen a szereplők, akik közül különösen megnyerte a közönség tetszését Rodócs Mária és Fülepp Márta játéka.

A Szent Erzsébet Kongregáció tagjai ünnepéllyel hódoltak Kongregációjuk védőszentje előtt. Csütörtökön este a polgári leányiskola tantermében gyülekeztek össze a kongreganisták. A karének után Hömöstrei Irén bársonyos hangján csengő versszorokkal beszélte el Szent Erzsébet életét. Nemes Vazul dr. dr plébános ünnepi beszédben méltatta a Rózsák asszonyának jótékonyságát. A kongregáció működvelő gárdája megható jelenetben vetitette a hallgatóság elé Szent Erzsébet lelkiületének szép erényeit. Márkus Rózsi és Reményi Mária egészen művészi játékot nyujtottak. Szent Erzsébet szerepében pedig Bagics Ilus hódította meg a hallgatóság szivét mélyen átérzett játékával.

Szent Erzsébet ünnepének krónikájához tartozik még az az adat, hogy az ünnepnapon az apátsági templomban 18 szeretet-csomagot helyeztek el az irgalmas szivű adakozó Szent Erzsébet szegényei részére. Ez a 18 csomag jelképezi azt, hogy Szent Erzsébet példája tettekre késztet ma is. Vannak akik megértik a példa serkentő hatását. Ennek a szellemnek kell elterjedni különösen a társadalom vezető rétegében. Mert a mai idők törvényerőre emelik a jótékonykodás parancsszavát: bőrni és nem adni, sok esetben rosszabb a lopásnál!

Felajánlott burgonya beszolgáltatása. Közhirré teszi az elöljáróság, hogy mindazok akik folyó évi burgonya feleslegeiket melyeket beszolgáltatni kötelesek a celldömölki Futura albizományosánál szállitásra már bejelentették, de még le nem szállitották, és azok is akik feleslegeiket még fel sem ajánlották, de le sem szállitották a legsürgősebben vagy a celldömölki Méntelepre, vagy pedig Celldömölk nagyközség közelátási hivatala részére szállitsák be. Válogatott, legalább tojás nagyságú burgonya szállitható. Mindkét hely az átvételre a Futura albizományosa részéről fel van hatalmazva, ahol az átvételről a szállitónak igazolás fog kiszolgáltatni, amelyet a szállitás befejezése után a Futura albizományosa a megállapitott árban be fog váltani. A szállitást lelkiismeretesen végezzék el mert aki ezen felhivásnak nem tesz eleget, szigorúan meg lesz büntetve.

A zöldségtermesztő gondjairól ír a Növényvédelem és Kertészet legújabb szama. Cikkeket közöl még az újborok speciális kezeléséről a permetezés munkaidejének megrövidítéséről, a gyümölcsös őszi kezeléséről, a mai tragyázás lehetőségeiről, a vetőmagvak házi ellenőrzéséről, az őszi talajmunkákról, a fahamu felhasználásáról, a zöldség magvak vásárlásáról stb. A két szaklapból a Növényvédelem kiadóhivatala »Budapest, VI., Aréna-ut 84/a.« lapunkra való hivatkozással díjtalanul küld egy alkalommal mutatványszámot.

Véglegesen elkobozott gyöngynyakék. Még a tavaszszal mult egy éve, hogy Schlesinger Gyula volt alsósági bérlő és a felesége teljesen csendben, minden bócsú nélkül itt hagyták szükebb hazánkat, Kemenesalját és az egyik olasz kikötőből kihajókáztak Ausztráliába. Schlesingerék Budapestről Velencéig repülőgépen tették meg az utat, az albertfalvai repülőtéren azonban egy kis kellemetlenség érte őket. Ugyanis a repülőgépbe való felszállás előtt a rendőrség átvizsgálta csomagjaikat s ekkor ráakadtak Schlesingerné többezer pengős gyöngynyakékére, amit a fennálló rendelkezések értelmében nem szabad kiszállítani az országból. A csendőrség tehát a gyöngynyakéket ideiglenesen visztartotta s annak sorsa felett most döntött az illetékes hatóság, megpedig olyképen, hogy a többezer pengős drágaságnak végleges elrendelte az elkobozását.

Eredeti TINTENKULI

és Kulitinta kapható Horváth Béla papirkereskedésében

SPORT

Haladás II.—CVSE 2:0 (0:0)

A celli csapat Szombathelyen hagyta mind a két pontot, de ezáltal teljesen érdemtelenül, mert minden részében egyenrangu ellenfele volt a negyedik NB I. játékosai megelőlegezett Haladás II nek. Döntetlen I. felidő után a második részben a Haladás szép támadásokat vezetett, de a CVSE védelme, élén a mezőny legjobb emberével, Simonnal, mindent mentett, mígnem a 17. percben Géczi 11 est vét s azt Deszke a bal sarokba helyezi (1:0). A gól most néhány percre megzavarja a CVSE-t s így a 21. percben Móricz bebiztosítja a hazai csapat győzelmét, noha a mutatott játék alapján a CVSE feltétlen megérdemelte volna az egyik pontot. Különösen Simon, Kéri, Vadász, Békési, Pukler és Tarci mutattak dicséretre méltó játékot. Kovács gyenge bírónak bizonyult s több izben is téves itélkezéssel sujtotta a cellieket.

Egyéb eredmények: Selyemipar—MOVE ZSE 4:0, Sárvár—Sotex 3:2, Mura SE—Kőszeg 7:0, Perutz II.—SVSE II. 2:1 és SzFC II.—Kinizsi 1:0.

A bajnokság állása:

1. SzFC II.	11	8	1	2	27:13	17
2. Selyemip.	9	7	2	—	26:8	16
3. Haladás II.	10	7	—	3	42:15	14
4. Mura SE	11	6	2	3	25:17	14
5. ZSE	10	5	3	2	27:18	13
6. CVSE	10	5	1	4	22:20	11
7. Perutz II	10	4	2	4	21:24	10
8. SVSE II	11	4	1	6	16:23	9
9. Kinizsi	11	3	1	7	22:26	7
10. Sárvár	10	3	1	6	17:25	7
11. Kőszeg	11	2	1	8	12:47	5
12. Sotex	10	—	1	9	14:36	1

Mai műsor:

Ma délután a CVSE Zalaegerszegen a MOVE csapatával játssza utolsó bajnoki mérkőzését s nyomban hozzátehetjük azt is, hogy kevés győzelmi reménnyel. A MOVE nagyon jó együttes, különösen odahaza, így aztán 1—2 gólos vereségre feltétlen számíthatunk. Ez azonban már nem változtatja meg az őszi idény bajnoki tabelláját. A CVSE mögött egy ponttal következő Perutz II. ugyan befoghatna még, ha a bajnokjelölt Selyemipart a hátralévő mérkőzésen két vállra fektetné. Ez azonban bajosan következik be, így aztán a CVSE biztosan tartja tavaszig a 6. helyet, ami teljesen megfelel a csapat tudásának.

Megszüntetett zsidó nagybérlet. A zsidó földbirtokosokra és földbérletekre vonatkozó kormányrendeletek értelmében mindenütt megkezdődtek a birtokbavételek. Így a gróf Erdődy Péter tulajdonát képező 880 kat. hold károlyházi birtokot Beck József eddigi bérlőtől november 30 tól újból a grófi uradalom veszi kezelésbe. A birtokbavételen a harctéren levő Gróf Erdődy Pétert a bátyja, Pál gróf képviseli. A Schlesinger Gyula bérletében levő alsósági 1000 holdas birtok kezelésébevétele a jövő gazdasági év végén fog megtörténni.

Uj felfedezések a gyógyitás körül. Az orvostudósok kutató laboratoriumaiban szerény munka folyik, ennek egyik érdekes eredménye az a megállapitás, hogy a béryllium féldrágakő ötvözetei kiválóan alkalmasak sebészeti műszerek előállitására, meglepő az is, hogy kaktuszlevélből kisajtolt folyadék serkentőenhat a szivre. Ezek az érdekes hirek olvashatók Tolnai Világlapja legujabb számában. A római gladiátorok nyomdokai, A gépesitett számtanművész, A Fidzsi-szigetek meglepetései, cimü cikkek emelkednek ki az uj lapszám gazdag tartalmából. A legjobb magyar irók novellái a szórakoztató és ismerettarjesztő cikkek dus során és a közkedvelt rovatokon kiyül száz aktuális magyar és külföldi kép található a népszerű családi lapban. Tolnai Világlapja egy száma 24 fillér.

Üzlet áthelyezés!

Tisztelettel hozom Celldömölk és vidéke n. é. közönsége b. tudomására, hogy Celldömölkön a Városháza épületében több évtizede fennálló

férfi szabó üzletemet

folyó évi november hó 1-től kezdve

Bisitzky Ödön-utca 2. szám alatt (Villanytelep mellett)

levő lakásomon fogom folytatni. Raktaramat a lehető legjobb minőségű szövetekből felszereltem és így a legkényesebb ízlést is megelégegüésre tudom kiszolgálni. Mérték szerint a legujabb divatu kivitelben készitek ugy férfi-, mint gyermek öltönyöket, felöltőket és kabátokat.

Kérem szives pártfogásukat

Kiváló tisztelettel

Schvartz Vilmos utóda
FEHÉR KÁROLY férfiszabó.

Ugy a magán, mint az üzleti levelezéshez használandó összes

nyomtatványokat

izléses kivitelben készíti

Dinkgreve Nándor

modernül felszerelt könyvnyomdája.

Névjegyek, eljegyzési- és esküvői értesítések egy órán belül elkészülnek.

Készült
DINKGREVE NÁNDOR
könyvnyomdájában, Celldömölkön
Kossuth Lajosutca 14. szám.